

Administratiunea
Braşov, piaţa mare Nr. 30
Bucureşti, Piaţa Mare Nr. 30
Pretul inserţiunilor: o liniă
pe o săptămână 6 cr.,
pe o lună 12 cr., pe o
trăindă 24 cr. Anunţurile
pe paginile 1-10 a
costă 10 cr. v. a. sau 50 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANULU IV.

Abonamente pentru Austro-Ungarie
Pe un an 12 fl., pe şase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 franci, pe şase
luni 20 franci, pe trei luni
10 franci.
Se primumără la toate oficiile
postale din ţară şi din afară
şi la ad. colectorilor.
Abonamentul pentru Braşov:
la administraţiunea. piaţa mare
Nr. 30, etajul I.: pe un an
10 fl., pe şase luni 5 fl., pe trei
luni 2 fl. 50 cr. Cu dreptul în
casă: Pe un an 12 fl., pe
şase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Un exemplar 5 cr. v. a. sau
15 bani.
Atâtă abonamentele câtă şi
inserţiunile suntă a se plăti
înainte.

Nr. 76.

Braşov, Vineri, 3 (15) Aprilie

1892.

Nou abonament

la

„GAZETA TRANSILVANIEI“.

Cu 1 Aprilie 1892 st. v.

s'a deschis nou abonament.

la care invităm

pe toţi amicii şi sprijinatorii foicei noastre.

Preţul abonamentului

Pentru Austro-Ungarie: pe trei luni 3 fl.,
pe şase luni 6 fl., pe un an 12 fl.
Pentru România şi străinătate: pe trei
luni 10 franci, pe şase luni 20 franci, pe un
an 40 franci.

Abonamente la numerele cu data de Duminică:

Pentru Austro-Ungarie: pe un an 2 fl., pe
şase luni 1 fl.
Pentru România şi străinătate: pe un an 8
franci, pe şase luni 4 franci.

Abonarea se poate face mai uşor şi
mai repede prin mandate postale.

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei“.

La situaţiune.*)

XIV.

Braşov, 2 Aprilie v.

Propunerea d-lui Dr. Alexandru
Mocsonyi ca conferenţa să decidă
de a aşterne apelul la interven-
rea Coronei atunci, „când naţiunii
li vor fi oferite convenitele ga-
ranţii, că Coróna are intenţiunea
de-a interveni în favoarea ei“, cu-
prindea de fapt o amânare pe
timp nedeterminat, ba mai mult,
nu era deschisă posibilitatea, ca
acele garanţii să nu-i fiă oferite
naţiunii noastre nici acum, nici mai
târziu.

Consideraţiunea din urmă, pe
lângă altele mai temeinice, făcū
pe mulţi să nu consimtă cu con-
cluziunea dela punct 4 al pro-
iectului de rezoluţiune prezentatū
comisiunii, care nu conglăsuia cu

* A se vedea N-rii 59, 60, 63, 64, 65, 66, 68,
69, 70, 71, 73, 74 şi 75 ai „Gaz. Trans.“ din a. c.

rezoluţiunile conferenţelor pre-
mergătoare.

Şi în adevăr, la 1887 se de-
cise a se înainta unū memoriu cu
scopū informativū, fără de a se
face vre-o restricţiune în ce pri-
vesce timpul aşternerii; la 1890
s'a dīsū, că gravaminele se se
aducă la cunoştiinţa prea înaltă
atunci, când va fi oportunū; pro-
iectulū de rezoluţiune alū d-lui
Mocsonyi pretindea totū aceea, ce
s'a dīsū în rezoluţiunea dela 1890,
cu singura deosebire, că stabilea
înainte, când este a se considera
ca sositū „momentul oportunū“.
Dér nu putemū trece cu vederea,
că d-lū Mocsonyi nu şi-a basatū
concluziunea pe aceleaşi premise,
pe care s'a basatū hotărîrea con-
ferenţei dela 1890, căci d-sa cerū
apriatū unū „apelū la interven-
ţiunea Coronei“, ceea ce la 1890
nu s'a cerutū.

Firesece, că natura memoriului
proiectatū trebuia să influenţeze şi
asupra modului de procedere la
aşternerea lui. Alta trebuia să fiă
procederea decât era să se înain-
teze o jalbă la împărăţia şi să se
facă unū actū de închinăciune,
cum propuseră matadorii „grupu-
lui“ în comitetulū dela 1887; alta
era procederea prevădută de con-
ferenţa dela 1887, ca să se facă o
espunere şi explicare a faptelorū,
cu totă demnitatea; şi éráşī alta
trebuia să fiă procederea, când era
vorba de unū actū, prin care se
se apeleze la factorulū celū mai
înaltū în statū, *pretindēndu-se* dela
elū, să-şi implinescă „chiāmarea
constituţională“ de a interveni.

Date odată premisele „Apelu-
lui la intervenirea Coronei“, con-
cluziunea d-lui Mocsonyi era lo-
gicā, căci se întemeia pe convin-
gerea d-sale, că „numai Coróna
este în poziţiune şi are chiāmarea
de a determina momentul inter-
venţiunii“. Şi acesta în realitate
nici că se poate contesta, după ce

e invederatū, că în circumstanţe
normale „constituţionale“, este es-
clusă posibilitatea, ca Coróna să
pótă fi constrinsă din parte-ne la
o asemenea intervenire.

Dér şi conferenţa dela 1887
— care a luatū cea dintăiu hotă-
rîre în privinţa memoriului la Co-
ronă — ba chiar şi conferenţa
dela 1890, prin aceea, că n'au
atinsū de locū destiunea even-
tualei intervenţiunii, *au lăsat'o cu
totulū la aşternerea Coronei*; diferenţa
a fostū numai, că nu făceau atē-
nătoare aşternerea memoriului dela
oferirea garanţiilor memorate.

Propunerea d-lui Mocsonyi dī-
cea: „mai înainte garanţii, apoi aş-
ternere“. Astfelū ea veni în con-
flictū în deosebi cu hotărîrea con-
ferenţei din 1887, care, avēndū în
vedere unū altū soiū de adresare
la Corónă, nu făcea dependentă
aşternerea memoriului afirmativū
dela „timpulū oportunū“, ci pen-
tru acesta conferenţa acestū timpū
sosise deja atunci, când, constatā-
ndu-se necesitatea de a informa
pe Capulū statului şi indirectū opi-
niunea publicā asupra motivelorū
pasivităţii Romānilorū, s'a luatū
hotărîrea despre înaintarea me-
moriului.

La deosebirile aceste esenţiale
şi decisive pentru modulū de pro-
cedere, nici că s'au gânditū ma-
tadorii „grupului“. Pentru ei erau
tote aceste nisce lucruri secund-
dare“, nisce „măruntişuri vanito-
se“; lucrulū de căpeteniā era pen-
tru ei să se spargă odată „solida-
ritatea, care uea vederile deo-
sebite“.

Şi pentru acestū scopū era de
ajunsū amendamentulū propusū de
ei, ca „memorandulū să se aşter-
nă fără de amânare“, şi însoţitū
de declararea lorū categoricā, că
vorū susţine acestū amendamentū
chiar şi decât vorū rămāne în
minoritate şi că vorū cere votarea
nominală asupra lui în conferenţa

publicā, cum au cerut'o de repe-
ţite ori în şedinţele comitetului
din 1891.

Tărîmulū era pregătitū prin
agitaţiunile „Tribunei“; partea cea
mai mare a delegaţilor nu erau
orientaţi, mulţi erau réu orientaţi;
suspiţiunile continue începū a
lăşi neîncredere între fraţi... Eată
momentulū propice „pentru accen-
tuarea conflictului“.

Sub asemenea auspicii intrară
în acţiune matadorii „grupului“ şi
îndată la începutulū şedinţei a
doua a comisiunii deschiseră lupta
pe viētă, pe mōrte, în contra păr-
ţii a doua a propunerii d-lui Mo-
csonyi.

Intre aceste două extreme nu era
modru de a se afla unū punctū
de atingere. Şi étā de ce nu:

Matadorii „grupului“ se decla-
raseră în contra ori-cărei amānări
şi arū fi primitū ori-ce propunere,
numai să se finescă cu cuvintele
că „memorandulū să se aşternă
fără de amânare“.

De altă parte propunătorulū
proiectului de rezoluţiune işi sus-
ţinea neclintitū propunerea, care es-
prima convingerea sa politicā, ma-
nifestatā în mai multe rēnduri prin
grău şi în scrisū.

Înainte de amēdī încă se părea,
că matadorii voiescū să-şi stăpā-
nescă pasiunile, dér după amēdī
aceste pasiuni isbucnirā cu putere.
Căţiva delegaţi mai tineri, aleşi
pe sprîncenā din cēta lorū, primi-
seră rolulū de *claqueuri* şi băteau
din palmi şi dau din picioare când
vorbea câte unulū pentru „ime-
diata aşternere“, ér pe cei cu alte
păreri li întēpinau cu strigāte
de reprobare — negreşitū — nu-
mai spre a da espresiune aşa dī-
sului „sentimentū publicū“.

Cumcă între astfelū de împre-
jurări discusiunea nu putū să se sus-
ţină într'unū văgaşū obiectivū şi ne-
pasionatū, se înţelege de sine.

După ce vorbirā mai mulţi

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

O făclă de Paşti.

De I. L. Caragiale.
(Urmare.)

„Scōlă, jidane!“ strigă cineva tros-
nindū tare o'no nuiāu pe masă.

— „Prōstā glumă! dīse Sura din
pragulū crişmii; să spariī aşa omulū din
sommū, ţērēnoiu mojičū!“

Leiba sări dreptū în picioare.

„Te-ai spariatū, jidane?“ întrebā
riđēndū glumeşulū. Dormi la nāmiez, ai?..
Scōlă, că-ţi vinū muşterii... sosescē ha-
rabaua poştii.“

Şi, după prostulū său obiceiū, care
iritā rēn pe jidanū, voi să apuce pe Zi-
bal în braţe, să-lū gidile.

„Lasă-mē 'n pace!“ strigā hangiu-
lū smuncindū-se şi imbrāncindū-lū cu totă
puterea. „Nu veđi că sunt bolnavū? La-
să-mē 'n pace!“

Diligenţa sosescē în sfirşitū cu a-
prōpe trei ceasuri de întārziare. Suntū
doi călători, care se aşeacā împreună cu
conductorulū, pofitū de ei, la aceeaşi
masă.

Din convorbirea călătorilor se lă-
murea bine împregiurarea. La tactulū
de mai susū alū poştii, se întēmplase
peste nōpţe o călcare cu omorū în ha-
nulū unui jidovū. Hangiu-
lū omoritū ţi-
nea şi schimbulū cailorū. Tālharii îi fu-
raseră, şi până să se găsescā alţii în sat,
călătorii curioşi putuseră cerceta în voia
teatrulū crimei.

Cinci victime. Dér amēnuntele! Decā
nu s'ar fi găsitū casa prădatā, s'ar fi
cređutū, că a fostū o cruntā răsbunare
sēu fapta nebuniei religiōse. În anecote-
tele despre sectarii iluminaţi, se pove-
tescū câte odată esecutāri de aşa absurdā
sēlbătēcā.

Leiba tremurā scuturatū de unū pu-
ternicū accesū de friguri şi ascultā a-
iuritū.

Apoi urmă ceva, care trebuia neapă-
ratū să umple de respectū pe conduc-
torū. Tinerii pasageri erau doi studentī,
unulū în filosofā, altulū în medicinā:
mergeau să petreacā sērbătōrile în orā-
şelulū lorū natalū. Intre ei se încinse o
înaltā desbaterē academicā despre crimā
şi causēle ei, şi decât trebuie să fimū

dreptī, medicinistulū era mai bine pre-
paratū, decâtū filosofulū.

Atavismul... Alcoolismul cu urmări-
le-i patologice... Vişul de concepţiā...
Deformarea... Palodismul... Apoi nervozā!
— Atâtea şi atâtea cuceriri ale sciinţei
moderne... Dér casulū de reversie!

Darwin... Haeckel... Lombroso...

La casulū de reversie conducătorulū
face nisce ochi mari, în carī strălucesce
o profundā admiraţiā pentru cuceririle
sciinţei moderne.

„Este evidentū,“ adagā medicinis-
tulū. „De aceea, criminalul propriu dīsū
luatū ca tipū, are braţele peste măsurā
lungi şi picioarele prea scurte, fruntea în-
gustā şi turtitā, occiputulū tare desvol-
tatū; chipulū lui e de o caracteristicā as-
prime şi bestialitate, bătētōre la ochi de-
prinşi: e unū rudimentū de omū; e, cum
amū dīce, fiara, care d'abia de curēndū a
reuşitū să stea numai pe labele dinapoi
şi să-şi ridice capulū în susū, spre cerū
cătrā luminā!“

La vârsta de douăzeci de ani, după
atâtea emoţiā, după o bună ospătare cu
unū vinū aşa de bine născutū şi aşa de

bine crescutū, ca vinulū lui Zibal, o frasă
de o nuanţă liricā, fiā chiar din partea
unui medicinistū, şede bine.

Entusiastulū tinerū, între Darwin şi
Lombroso, gāsise vreme să mirōse şi
puţinū Schopenhaur — „spre cerū cătrā
luminā!“

Zibal era departe de a fi priceputū
„luminōsā“ teoriā. Pentru întâia orā
pōte, în aerulū umedū alū Podenilorū,
se rostogoliau aşa de înalte vorbe, aşa
de nobile subtilităţi de gândire.

Ceea ce pricepuse însē Leiba mai
bine decâtū ori cine, mai bine decâtū
chiar conferenţiarulū, era ilustraţiā isbi-
tōre a tecriei; casulū de reversie elū îlū
cunoscea în carne şi în oşe: era portre-
tulū lui Gheorghe. Acest portret, din care
până mai adinēori păstra numai trāsuri-
le fundamentale, 'i se redestepta acum
în spiritū cu o perfectā palpabilitate
până în cele mai neînsemnate amē-
nunte.

Diligenţa era departe. Leiba o ur-
mārise cu privirile până ce, cotindū la
stānga, ea se pierduse pe după dealū.
Sōrele scōpātase şi elū după cōsta dela

orări, ce le-a făcut d-sa în chimica chirurgicală a d-lui profesor Dr. Severeanu dela spitalul Colțea din București.

— x —

Incendii mari. Se scrie din Pesta, că în Buda-veche a ars la 12 Aprilie n. fabrica „Spitzer Gerson et Comp.“ Focul era grozav, paguba se urcă la 200,000 fl. — „Agence Reuter“ vestesce din Jakohama, că în Tokio au ars și celelalte 6000 de case. Mulți oameni au căzut jertfă uriașului incendiu.

Corespondența „Gaz. Trans.“

De pe lângă Sătmăru, Aprilie 1892.

On. D-le Redactor! În „modesta sa observațiune“ din nr. 64, corespondentul „Peténul“ se încercă a slăbi încâtva unele din afirmările cuprinse în articolul meu din nr. 51 și 52 ai „Gaz. Trans.“ din a. c. Intre altele d-sa „constată cu durere, că în comuna V... (alias Vetés) așf unu singur omă mai este, care vorbesce românește; în biserică se cântă „Szent vagy uram“ etc. Apoi se întreabă „Peténul“, decă „intr'unu astfel de locu mai pôte fi vorba de interesu de școlă?“

După cum se vede, corespondentul „Peténul“ n'a cetit cele ce s'au scris despre Vetși (unguresce Vetés) în nrii 213 și 214 din 1891 ai „Gaz. Trans.“, căci altminterlea n'ar fi riscat nise aserțiuni ca acestea. Eu cunosc împrejurările din Vetși și cu durere trebuie să constat și eu, că acolo nu vorbesc toți românește, d'érăș trebuie de altă parte să accentuez faptul, că două din trei părți ai locuitorilor mai de etate (dela 30—40 ani în sus), atât bărbați, cât și femei, vorbesc limba așa numită sătmărenă, care este o limbă strictă, ce e drept, d'ér totuși limbă românească.

Este așa-d'éră foarte departe de adevăr „Peténul“, când susține, că numai unul vorbesce românește în totu Vetșul. Decă d-sa ar fi cetit nrii 213 și 214 ai „Gaz. Trans.“ din an. tr., atunci ar fi aflat, că așf nu se mai cântă în Vetși: „szent vagy uram“ și „uram irgalmaz nekünk“, ci la stăruința cooperatorului *Vasilii Ardeleanu* și a neobositului cantoră-învățătoră *A. Sorană*, în Vetși s'a înființat unu ooru alu tineretului, care se pôte numera între cele mai buneșore dintre corurile dela sate din comitatul Sătmăruș; ar soi și aceea, că așf la tôte ceremoniile se folosesc numai și exclusiv limba română, ér cea introdusă mai nainte prin unchiul preotului din Pete se folosesc numai la predice și în scaunul mărturisirei față de aceia, cari nu soi de felu românește. Incă multe altele ar puté se scie corespondentul „Peténul“, decă cu mai mare zel și interesu de cauză ar fi scrutat și ar fi întrebat

oieva decătă anume ca să se abată la hanu?...

O ostenelă sdrobotitoare se lăsă pe cerbicea lui Zibal...

„Să fiă Gheorghe?“

Leiba simți că i se stingă puterile și se aședă la locu pe prag. Intre frinturile de gânduri ce se rostogoleau în capul său, elu putu nu prinde unu gându întreg, o hotărîre... Aiuritu întră în dugheană trase unu chibrit și aprinse o lampă mică cu petrolu.

E o idee de lumină; fitilul e așa dejos lăsat încât flacăra stă ascunsă în interiorul capsulei de alamă; numai prin gratia mașinii apar de jur împrejură nise bendițe verticale foarte subțiri de-o lumină aprôpe cu totulă murtă... D'ér unte destul, pentru că să vadă bine în echerule cunoscut ale dughenii... A! e cu multu mai mică deosebirea între sôre și cea mai de nimic scântee, decătă între această și întunerecul orb!

(Va urma).

dela cei ce soi, cum mergă așf trebile prin Vetși. De-ar fi făcut așa, de sigur n'ar fi riscat nise aserțiuni, prin cari se denatură în asemenea modu adevărata stare a lucrurilor.

Cuvintele „Peténul“, decă „intr'unu astfelu de locu mai pôte fi vorba de interesu de școlă?“ — nu soi în cesensu să le iau. Decă corespondentul vorbesce despre trecut, atunci înțeleg; față cu starea de astăf a lucrurilor din Vetși însă, ele nu potă avé locu. Pofțescă d-sa la Vetși și va afla, că așf tinerimea, care înainte cu 14 luni își bătea joc de doinele și horile nôtore naționale, își horesce cu simțulu și duiosia Moșilor din munții Transilvaniei. Asculte apoi copii dela șola de-acolo și să vedem, decă-i va mai da mâna să se exprime în modul, cum s'a exprimat. Puținu își închipuesc „Peténul“ despre șola de așf din Vetși, d'ér să nu credă d-sa, că eliminându-se odată din șolele nôtore limba maternă și liturgică, aceea nu se mai pôte reintroduce. Voință ne trebuie numai și conducătoru cu inimă, pentru ca cele stricate să se dirégă, cele rele să se îndrepte.

(Va urma.)

Literatură.

Au apărut:

Amintiri din resoiul austro-germanu dela 1866 (*Români din ostirea austriacă*) de *Gabriel Andreiași*, fostu sublocotenent.

Formatu 8°, 79 pag. București Editura tipografiei Gutenberg. Iosef Gobl. 1892. — Cartea această a dedicat' autorul ostașilor români din România liberă și din țerile locuite de Români și în special soldaților din prima jumătate a companiei 17, bat. 3, reg. austro-ung. compus din Români „Sachsen“ Weimar-Eisenach Nr. 64. Autorul, care trăesce în România, descrie în opulă acesta luptele, la cari au luat parte d'ensul și soldații din numitul regimentu, între anii 1864, 1865 și 1866, cuprindend și luptele din campania anulu 1866 în Boemia. La început tracteză despre istoria regimentului, despre cei mai distinși oficeri români, precum colonelul *Ursu*, comandantul, și Luca Câmpianu, adjutantul regimentului etc. Bătălia dela Königrätz din 3 Iulie 1866, lupta dela Pojonu în 22 Iulie 1866. Intr'unu capitolu apoi vorbesce despre ospătarea făcută rezerviștilor români din partea ministrului președinte austriac de pe atunci cavalerul Schmerling, care lăudă vitejia regimentelor românești. Descrierea diferitelor episoade istorice este foarte interesantă și atrăgătoare, stilul autorului e fluent și ușor de priceput. Recomandăm această carte tuturor Romanilor, cari se interesă de campania din 1866, la care soldații români din armata nôtă s'au arătat demni de reputația, ce și-au câștigat' deja în resoiile trecute.

Telegramele „Gaz. Trans.“

(Serviciul biurului de cor. din Pesta.)

Viena, 14 Aprilie. Ambii ministri de finance s'au unit ier pe deplin cu privire la etalon și relația și voru propune dietele câte unu proiectu de lege cu privire la valută și sistemul monetar. Proiectele voru stipula introducerea etalonului curat de aur, ér ca unime monetară „corona“ și va stabili greutatea și calitatea aurului, precum și începerea neamănată a baterii nouelor monede. Asemenea voru dispune și asupra circulației argintului și a monedelor mărune. Proiectul asupra relației va cuprinde dispozițiuni asupra unității monetare prezente și viitoare și pentru timpul de tranșiție. Proiectele de lege se voru presenta camerelor la începutul lui Maiu. — Astăf începă tratările cu banca austro-ungară.

Keczel, 14 Aprilie. Independentul Vályi a fost ales deputat.

Berlin, 14 Aprilie. Socialiștii de aici se arată pasivi față cu ziua de 1 Mai.

Cairo, 14 Aprilie. Chedivul, în urma conflictului dintre Muctar-pașa și ministrul președinte, a cerut revocarea celui dinteu.

Belgrad, 14 Aprilie. Faimela despre convocarea mării scupștine, sunt neintemeiate.

Venus.

Stéua amurgului de s'era, care dela Homer până în timpurile mai noue a fost și este cântată de mulți poeți, éraš se pôte vedé s'era pe ceru în tótă pompa ei strălucitoare. De ani de zile, Venus n'a avut așa strălucire cum are acum. Decă am trăi încă în epoca mitologiei, am puté dice, că planeta anulu 1892 e Venus, acestu strălucitu corp ceresc, care împodobesce seninul ceru alu s'erii.

Indată după apus de s'ore ne apare vederi frumoșă planetă, care urmază în calea sa corpul solaru, pentru ca în curend să apună. Interesant e, că în fi-care s'era Venus rămâne totu mai departe în urma s'orelui apus, se ridică totu mai sus pe bolta cerescă și învelesce tótă primăvera pe iubitorii constelației ceresc. De mulți ani n'a fost așa de plăcută Venus pentru locuitorii pământului, ca în anul acesta.

Cine are ochi buni, chiar și ziua pôte vedé frumoșă stea, cum s'a vădutu în 1799. Naturaliștii istoricesc, că în anul numit, generalul Bonaparte, când mergea cu strălucitul său stat majoru la castelul din Luxemburg, a fost surprins de uimirea mulțimii, care privea țintă spre ceru. Întrebându după cauza uimirei, i s'a răspuns, că se vede o stea, care cu tôte că s'orele lucesce viu, se pôte vedé curat pe ceru. Mulțimea și-a explicat fenomenul în felul cum obișnuesce a explica astfel de aparițiuni, că adevă ea vestesce, ca învingătoru în Italia, pe Bonaparte. Stéua era Venus.

Și într'adevăr, n'avem ce ne mira, că din vremile vechi strălucitorea stea a fost socotită ca deită a frumșei și amorului. D'ér nici sciința n'a nesocotit farmecele ei. S'a risipit, ce-i drept, conceptul mitologiei, d'ér totuși și conceptul sciințific, care a pășit în locul celui mitologic, își are însemnătatea sa. Scim, că strălucitorea planetă s'emenă foarte multu cu pământul nôtă. În privința estensiunii, greutății și a densității, e aprôpe identică cu globul terestru. Ca și pământul nôtă, ea plutesce în lumina s'orelui, dela care își primesce strălucirea. Și aceea o scim, că privitu din departe, și pământul nôtă își are lumina lui și că de sigur locuitorii lui Mars află totu așa de frumosu pământul nôtă, ca și pe Venus. Pentru ei pământul nôtă este stéua amurgului s'erii și ei de bună s'ema i-au ridicat altare, cum au ridicat străbunii nostri planetei Venus.

Lumina, ce isvoresce din corpurile ceresc, ne învță multe. Sciința naturală a descoperit, în ce chip se pôte analiza lumina și de aici cum putem sci, cari sunt părțile constitutive ale corpurilor, ce dau lumină. Scim, că în lumile departate, elementele au totu aceleași condiții, ca și pe pământ. Închipuirea sbôra departe. Din datele sciințifice s'a dedus, că aceste corpuri ceresc tocmai așa își au locuitorii lor, ca și pământul, și că acei locuitori nu potă fi alții, decătă ființe asemănătoare noue. Deducțiunea această o face însă numai închipuirea, pe care sciința n'o confirmă cu nimic.

Dintre tôte stelele sistemului nostru solaru însă, numai Venus este aceea, care s'emenă mai multu cu globul nostru și e mai probabil, că și eventualii ei locuitori s'emană mai multu cu noi, decătă locuitorii din Mars și Jupiter. Diametrul planetei Venus e aprôpe ca alu pământului, de 12,729 chm. Temperatura ei însă pôte să fiă mai mare ca a pământului, decă presupunem, că at-

mosfera n'o moderă. Nu trebuie să uităm, că condițiile fizice și chemice ale atmosferei jôcă unu rol cu multu mai însemnat în privința temperaturii căldurei, ca departe de s'ore. Atmosfera rară și uscată, care constă numai din oxigen și ozon, n'ar puté lega căldura primită dela s'ore. Căldura ar exploda în spațiu fără atmosferă, și ninsore și gheață ar coperi atunc planeta. Vărful lungfrou e tocmai așa departe de s'ore, ca ori care vale din Elveția. Și totuș piscul lungfrou e nelocubil, pe când în văile Elveției e viță viuă. Desimea atmosferei, mai alesu răspândirea aburilor, légă căldura în aeru. O moleculă de vaporu e mai puternică în legarea căldurei de 16,000 de ori, decătă o moleculă de aeru. Aerul sașiat cu vaporu e ca o odaie caldă, — primesce, d'ér nu lasă căldura s'orelui.

Pe Venus, ca și pe pământu, temperatura at'ernă dela modul în care e alcătuită atmosfera. Ore avem noi cunoscință despre atmosfera planetei Venus? — Avem și încă destul de sigură. Venus tocmai așa are schimbări, ca luna, și aceste schimbări ni-au descoperit multe secrete ale compozițiunii fizice a celei dinteu. La acesta au contribuit minunile, se dicăm așa, analizei spectrale, cu ajutorul căreia scim, că atmosfera planetei Venus e aprôpe indoitu de desă ca a pământului.

În astfel de împrejurări s'a dezvoltat pe Venus o adevărată stare calorică. Marea temperatură provocă o aburire repede pe oceanele planetei și din acesta se formă neîntreruptu nori. E probabil, că acestei formațiuni continue de nori se atribuesce cea lumină albă a planetei Venus, pe care noi o admirăm așa de mult. Și dimpotrivă, această continuă formațiune influențază asupra corpului planetei, ca s'o pună în stare de a-o închide dela căldura puternică a s'orelui și de a-i răcori atmosfera.

Cătă ține anul planetei Venus această au computat' o de multu astronomii, adevă ține 224 zile. Până la Schiaparelli s'a crezut, că ziua planetei Venus ține 23 ore, 21 min. și 22 sec. Numitulă savantu însă susține, că Venus, în modu staționar, se întorce c'o lature spre s'ore. Pe această parte, d'ér, are o vicinică zi, pe când pe cealaltă parte o vicinică nopte. Curiôsă condițiune de existență.

Camille Flammarion.

DIVERSE.

O păreche de 153 de ani. Curiôsă căsătoriă, despre care a fost atăta vorbă la Londra, anume căsătoriă dintre d-na Herbert Ingram, v'eduva fondatorului diarului „Illustrated London News“, și sir Edward Watkin, directoru al South-Eastern Railway, s'a celebrat Mercurea trecută. D-na Ingram e de 80 de ani și d. Watkin de 73, ceea ce face că părechia are 153 ani. Până în ultimul moment copii, d-nei Ingram se opuseră la această împărechiarie cam târziu. De altă parte sir Edward Watkin amenințase cu procesu de difamația diarele, cari voru continua a se ocupa de proiectul său de căsătoriă și a ride de el. Binecuvântarea nupțială s'a dat părechei în biserică aristocratică dela Saint-Georges, în Hanover-Square, de cătră reverendul rectoru d. Anderson. Două fete, deja cărunte, ale miresei, asistau la serviciu, care a fost foarte scurt și simplu. Nu se spune cerul albastru sub care d. și d-na Watkin își voru petrece luna de miere.

Domnii abonenți, cărora li-a expirat abonamentul cu 31 Martie v. c., sunt rugați a și-lu reînoui, trimițend prețul fixat în fruntea foii, pentru ca espediarea diarului să nu sufere întrerupere.

Administrațiunea.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactoru responsabil: Gregoriu Maior.

Farmacia „la ursu“
Victor Roth,
 Braşov.
 Recomandă pentru Sf. Paşti:
 Aparat de stropit.
 Parfumi franceze și indigene.
 Eau de Cologne.
 Văpsele de ouă nevătămătoare în 10 diferite culori de o frumusețe foarte rară à 3 și 5 cr. pachetului.
 Se vinde en gros:
 Cărbă galbenă analizată, cea mai curată.
 Colțul stradei Hircher și str. orfanilor Nr. 1. (fostul Tergul Straelor.) (Bären Apotheke.) 823-4

Cursul la bursa din Viena
 din 13 Aprilă a. c. 1892

Renta de aur 4%	108.85
Renta de hârtă 5%	101.75
Imprumutul căilor ferate ungare aur	118.50
do argint	99.75
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostă ungare [1-ma emisiune]	116.—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostă ungare [2-a emisiune]	—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostă ungare [3-a emisiune]	92.85
Bonuri rurale-ungare	92.90
Bonuri croato-slavone	94.—
Despăgubirea pentru dijma de vinț unguresc	94.95
Imprumutul cu premiul unguresc	145.75
Losurile pentru regularia Tisei și Seghedinului	136.—
Renta de hârtă austriacă	94.95
Renta de argint austriacă	94.40
Renta de aur austriacă	110.70
Losuri din 1860	141.—
Acțiunile băncii austro-ungare	88.—
Acțiunile băncii de credit austr	343.50
Acțiunile băncii de credit ungar.	341.75
Galbeni împărătesci	5.33
Napoleon-d'or	9.44 1/2
Mărci 100 imp. germane	58.25—
Londra 10 Livres sterlinge	118.95

Invitare

la a XXVI adunare locală a consorțiului de păstrare și anticipațiune din Braşov al I-meii Asociațiunii generale a amployaților monarhiei austro-ungare, ca asociațiune cu garanță restrinsă, care se va ține Vineri la 29 Aprilie 1892 la 5 ore d. a. în sala Sfatului.

Ordinea zilei:

1. Raportul prezidiului și al comisiunii de supraveghiere pe anul 1891.
2. Stabilirea împărțirii profitului curat pe anul 1891.
3. Alegerea de întregire a prezidiului și a comisiunii de supraveghiere.
4. Propuneri din partea prezidiului privitoare la § 21 din statute.
5. Eventuale propuneri ale membrilor.

Bilanțul pe 1891.

Activa.	
Saldul cassei	f. 11446 cr. 82
Imprumuturi	" 11,1600 " 61
Premii restante de asigurare	" 465 " 93
Suma	f. 123,513 cr. 36
Pasiva.	
Cuote	f. 82,075 cr. 47
Depuneri	" 28604 " 77
Fondul de rezervă	" 6783 " 10
Fondul de asigurare pentru văduve și orfan	" 1059 " 54
Diverse	" 6 " 09
Căştig	" 4984 " 39
Suma	f. 123,513 cr. 36

Braşov, 12 Aprilie 1892.

829,1-1.

Prezidiul consorțiului.

Cursul pieței Braşov
 din 14 Aprilie st. n. 1892

Bancnote românesce Cump.	9.39	Vënd.	9.41
Argint românesc	9.30	"	9.35
Napoleon-d'or	9.40	"	9.45
Lire turcesc	10.58	"	10.63
Imperiali	9.58	"	9.63
Seris. fonc. „Albina“ 6%	101.	"	—
" " " 5%	100.—	"	101.—
Galbeni	5.45	"	5.50
Ruble rusesce	118.—	"	119.—
Mărci germane	57.50	"	58.—
Discontul 6—8% pe an.			

Numere singuratiche din „Gazeta Transilvaniei“ à 5 cr. se pot cumpăra în librăria Nicolae Ciurcu, și în tutungeria I. Gross.

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabilă din 1 Octomvre 1891.

Budapesta—Predeală				Predeală—Budapesta				B.-Pesta—Arad—Teiuş				Teiuş—Arad—B.-Pesta				Copşa-mică—Sibiu			
Tren de persón.	Tren accel.	Tren de persón.	Tren accel.	Tren de persón.	Tren accel.	Tren de persón.	Tren accel.	Tren de persón.	Tren accel.	Tren de persón.	Tren accel.	Tren de persón.	Tren accel.	Tren de persón.	Tren accel.	Tren de persón.	Tren accel.		
Viena	10.50	8.—	3.25	Bucuresci	7.35	8.50	4.40	Viena	10.50	8.—	3.25	Teiuş	3.09	1.39		Copşa mică	3.—	10.47	7.10
Budapesta	8.30	1.50	5.50	Predeală	1.12	5.16	9.12	Budapesta	8.15	1.50	9.50	Alba-Iulia	3.50	2.19		Şeica-mare	3.31	11.27	7.43
Szolnok	11.38	3.57	9.22	Timiş	1.42	5.57	9.41	Szolnok	11.14	3.57	1.05	Vinț. de jos	4.09	2.36		Loamneş	4.15	12.08	8.27
P. Ladány	2.12	5.51	11.53	Braşov	2.18	4.20	6.58	Arad	3.45	6.52	5.24	Sibiu	5.10	1.—	9.23	Oena	4.46	12.38	8.59
Oradea-mare	3.53	7.06	1.50	Feldióra	2.48	5.07	7.23	Glogova	4.30	2.20	5.46	Sibiu—Copşa-mică				Sibiu	7.35	4.34	10.17
Mező-Telegd	4.39	7.43	3.03	Apaşa	3.19	5.42	8.03	Gyrok	4.42	2.34	5.57	Sibiu	4.17	4.34	10.17	Oena	8.02	4.58	10.43
Rév	5.22	8.18	3.46	Augustin	3.40	6.09	8.37	Pauliş	5.03	3.05	6.19	Loamneş	4.33	5.25	11.09	Şeica-mare	9.05	5.55	11.40
Bratca	5.45		3.57	Homorod	4.29	8.23	9.04	Radna Lipova	5.14	3.23	6.30	Copşa mică	5.17	6.20	12.05	Cucerdea	9.34	6.20	12.05
Bucia	6.05	8.51	4.29	Haşfalău	5.34	8.53	11.03	Conop	5.32	3.39	6.48	Cucerdea	5.28			Cucerdea	5.53		
Ciucia	6.31	9.07	4.55	Sighişora	5.54	9.31	11.29	Berzava	5.56		7.27	Ludoş	6.24	2.50	8.20	Ludoş	6.24	2.50	8.20
Huedin	7.12	9.37	5.34	Elisabetopole	6.21	10.09	12.06	Soborşin	6.12		7.27	Regh.	7.02	8.20	2.41	Regh.	7.02	8.20	2.41
Stana	7.29		5.51	Mediaş	6.42	10.31	12.37	Zam	6.58		8.07	Oşorhei	7.17	9.11	3.27	Oşorhei	7.17	9.11	3.27
Aghiriş	7.49		6.12	Copşa mică	6.55	10.47	12.53	Gurasada	7.26		8.33	Oşorhei	7.46	5.20	11.17	Regh.-săs.	7.46	5.20	11.17
Ghirbău	8.01		6.25	Micăsasa	6.57	11.06	1.18	Ilia	7.52		8.57	Regh.-săs.	7.57	5.35	5.36	Regh.-săs.	7.57	5.35	5.36
Nădăşel	8.14		6.39	Blaşiu	7.31	11.42	2.13	Branicica	8.08		9.13	Regh.-săs. - Oşorhei - Cucerdea	8.08	7.10	7.15	Regh.-săs. - Oşorhei - Cucerdea	8.08	7.10	7.15
Cluşiu	8.29	10.37	6.56	Crăciunel	7.31	11.57	2.27	Deva	8.26		9.29	Regh.-săs.	8.30			Regh.-săs.	8.30		
Apahida	8.46	11.10	8.20	Teiuş	8.—	1.08	1.25	Simeria (Piski)	8.52		9.53	Regh.-săs.	8.40			Regh.-săs.	8.40		
Ghiriş	9.03	11.28	8.45	Aiud	8.07	1.35	1.50	Orăştia	8.52		9.53	Regh.-săs.	8.40			Regh.-săs.	8.40		
Cucerdea	10.12	12.38	10.21	Vinț. de sus	8.24	2.05	2.12	Şibot	10.16		10.50	Oşorhei	8.40			Oşorhei	8.40		
Uióra	10.37	1.14	11.09	Uióra	8.24	2.13	2.19	Vinț. de jos	10.36		11.16	Ludoş	8.40			Ludoş	8.40		
Vinț. de sus	10.56	1.21	11.17	Cucerdea	8.24	2.13	2.19	Alba-Iulia	11.—		11.44	Cucerdea	8.40			Cucerdea	8.40		
Aiud	11.04	1.29	11.26	Ghiriş	8.54	3.18	3.15	Teiuş	11.26		12.06	Regh.-săs.	8.40			Regh.-săs.	8.40		
Teiuş	11.28	1.54	11.54	Apahida	9.23	4.45	4.32	Simeria (Piski)	11.53		12.38	Regh.-săs.	8.40			Regh.-săs.	8.40		
Crăciunel	12.13		12.58	Mediaş	9.23	4.45	4.32	Simeria (Piski)	11.53		12.38	Regh.-săs.	8.40			Regh.-săs.	8.40		
Blaşiu	12.44		1.34	Cluşiu	10.45	6.08	4.53	Petroşeni	10.16		10.50	Regh.-săs.	8.40			Regh.-săs.	8.40		
Micăsasa	12.59		1.51	Nădăşel	11.01	6.29	5.30	Baniţa	10.36		11.16	Regh.-săs.	8.40			Regh.-săs.	8.40		
Copşa mică	1.35		2.29	Ghiriş	11.01	6.47	5.47	Crivadia	10.50		11.30	Regh.-săs.	8.40			Regh.-săs.	8.40		
Mediaş	1.51		2.48	Stana	12.17	7.02	6.11	Pui	10.50		11.30	Regh.-săs.	8.40			Regh.-săs.	8.40		
Elisabetopole	2.12		3.03	Aghiriş	12.17	7.28	6.43	Crivadia	10.50		11.30	Regh.-săs.	8.40			Regh.-săs.	8.40		
Sighişora	2.31		3.26	Haşfalău	12.47	7.47	6.43	Baniţa	10.50		11.30	Regh.-săs.	8.40			Regh.-săs.	8.40		
Haşfalău	2.31		3.26	Bucia	12.47	7.47	6.43	Petroşeni	10.50		11.30	Regh.-săs.	8.40			Regh.-săs.	8.40		
Homorod	4.04		5.35	Bratca	1.26	9.10	7.51	Arad	11.53		12.38	Regh.-săs.	8.40			Regh.-săs.	8.40		
Augustin	5.26		7.23	Rév	1.26	9.10	7.51	Vinga	11.53		12.38	Regh.-săs.	8.40			Regh.-săs.	8.40		
Apaşa	6.10		8.09	Mező-Telegd	1.52	10.07	8.17	Timişora	11.53		12.38	Regh.-săs.	8.40			Regh.-săs.	8.40		
Feldióra	6.41		8.43	Oradea mare	2.18	10.44	8.42	Ghiriş	11.53		12.38	Regh.-săs.	8.40			Regh.-săs.	8.40		
Braşov	7.17		9.18	P. Ladány	2.25	11.04	8.47	Turda	11.53		12.38	Regh.-săs.	8.40			Regh.-săs.	8.40		
Timiş	8.—		10.05	Szolnok	3.46	1.16	10.09	Ghiriş	11.53		12.38	Regh.-săs.	8.40			Regh.-săs.	8.40		
Predeală	11.—		5.15	Budapesta	5.26	3.31	11.51	Turda	11.53		12.38	Regh.-săs.	8.40			Regh.-săs.	8.40		
Bucuresci	2.41		5.57	Viena	7.30	6.35	1.55	Ghiriş	11.53		12.38	Regh.-săs.	8.40			Regh.-săs.	8.40		
	3.26		6.29		1.40	1.40	7.20	Turda	11.53		12.38	Regh.-săs.	8.40			Regh.-săs.	8.40		
	9.50		12.10					Ghiriş	11.53		12.38	Regh.-săs.	8.40			Regh.-săs.	8.40		

Nota: Numerii încadrați cu linii grose însemnăză orele de noapte.